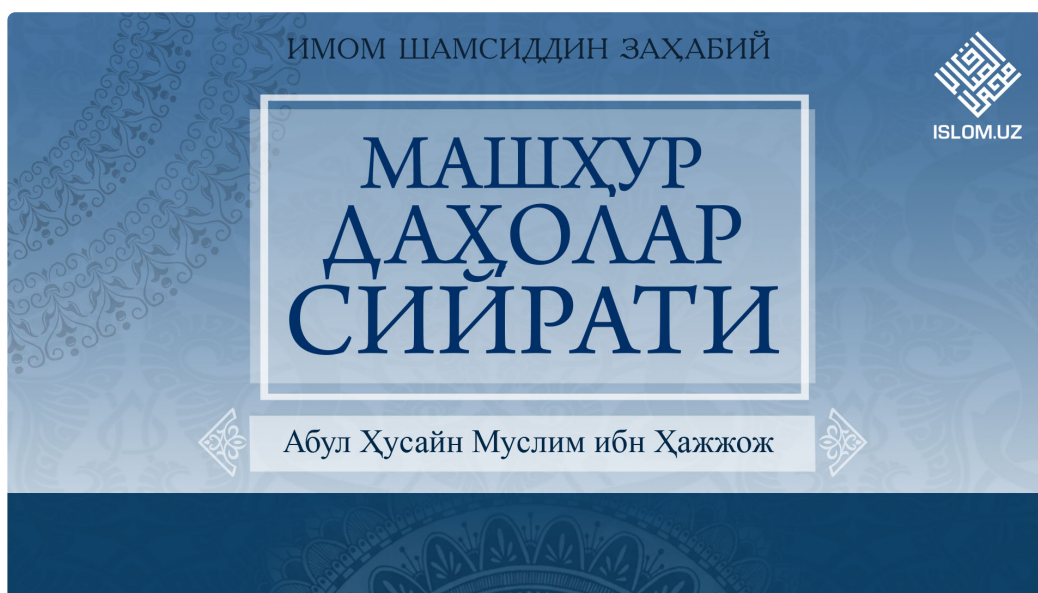

Абул Ҳусайн Муслим ибн Ҳажжож

16:30 / 04.04.2021 1757

Улуғ имом, ҳофиз, мужаввид, сўзлари ҳужжат, тўғрисўз Абул Ҳусайн Муслим ибн Ҳажжож ибн Муслим ибн Вард ибн Кушоз Қушайрий Найсобурий. “Саҳиҳ” китобининг муаллифи. Қушайр деган кишининг мавлоларидан бўлсалар керак.

Айтишларича, у киши 204 йилда туғилганлар. 218 йилда биринчи бор Яҳё ибн Яҳё Тамимийдан ҳадис эшитганлар. 220 йилда, ҳали соқол-мўйловлари сабза урмаган пайтда ҳажга борганлар. Маккада энг катта шайхлари – Қаънабийдан, Куфада Аҳмад ибн Юнус ва бошқа кўплардан ҳадис эшитганлар.

Юртларига тез қайтганлар. 230 йилдан олдин илм ўрганиш мақсадида сафар қилганлар. Али ибн Жаъддан кўп ҳадис ривоят қилганлар. Лекин «Саҳиҳ»ларида бу кишидан бирорта ҳадис келтирмаганлар. Ироқ, Ҳарамайн ва Мисрда ҳадис эшитганлар.

Абжад ҳарфларига биноан шайхлари:

1. Иброҳим ибн Холид Яшқурий
2. Иброҳим ибн Динор Таммор
3. Иброҳим ибн Зиёд Сабалон
4. Иброҳим ибн Саъид Жавҳарий

5. Иброҳим ибн Аръара
6. Иброҳим ибн Мусо
7. Аҳмад ибн Иброҳим
8. Аҳмад ибн Жаъфар
9. Аҳмад ибн Жаноб
10. Аҳмад ибн Жаввос
11. Аҳмад ибн Ҳасан ибн Хирош
12. Аҳмад ибн Саъид Риботий
13. Аҳмад ибн Саъид Доримий
14. Аҳмад ибн Синон
15. Аҳмад ибн Абдуллоҳ Курдий
16. Аҳмад ибн Абдуллоҳ ибн Юнус
17. Аҳмад ибн Абдурраҳмон ибн Ваҳб
18. Аҳмад ибн Абда
19. Аҳмад ибн Усмон Авдий
20. Абул Жавзо Аҳмад ибн Усмон Навфалий
21. Аҳмад ибн Умар Вакиъий
22. Аҳмад ибн Исо Тустарий
23. Аҳмад ибн Ҳанбал
24. Аҳмад ибн Мунзир Қаззоз
25. Аҳмад ибн Маниъ
26. Аҳмад ибн Юсуф Сулабий
27. Исҳоқ ибн Роҳавайҳ
28. Исҳоқ ибн Умар ибн Салит

29. Исҳоқ ибн Мансур
30. Исҳоқ ибн Мусо
31. Исмоил ибн Абу Увайс (бу киши билан биринчи марта учрашганлар)
32. Исмоил ибн Халил
33. Исмоил ибн Солим Соиғ
34. Умайя ибн Бистом
35. Бишр ибн Ҳакам
36. Бишр ибн Холид
37. Бишр ибн Ҳилол
38. Жаъфар ибн Ҳумайд
39. Ҳожиб ибн Валид
40. Ҳомид ибн Умар Бакровий
41. Ҳиббон ибн Мусо
42. Ҳажжож ибн Шоир
43. Ҳармала ибн Яҳё
44. Ҳасан ибн Аҳмад Ҳарроний
45. Ҳасан ибн Рабиъ Бувроний
46. Ҳасан ибн Али Халлол
47. Ҳасан ибн Исо ибн Мосаржис
48. Ҳусайн ибн Ҳурайс
49. Ҳусайн ибн Исо Бистомий
50. Ҳакам ибн Мусо
51. Ҳаммод ибн Исмоил ибн Улайя
52. Ҳумайд ибн Масъада

53. Холид ибн Хидош
54. Халаф ибн Ҳишом
55. Довуд ибн Рушайд
56. Довуд ибн Амр
57. Рифоъа ибн Ҳайсам Воситий
58. Умарийнинг котиблари Закариё ибн Яҳё
59. Зуҳайр ибн Ҳарб
60. Зиёд ибн Яҳё Ҳассоний
61. Сурайж ибн Юнус
62. Саъид ибн Абдулжаббор Каробисий
63. Саъид ибн Амр Ашъасий
64. Саъид ибн Муҳаммад Жармий
65. Саъид ибн Мансур
66. Саъид ибн Яҳё ибн Азҳар
67. Саъид ибн Яҳё Умавий
68. Сулайман ибн Довуд Хутталиий
69. Саҳл ибн Усмон
70. Сувайд ибн Саъид
71. Шужоъ ибн Махлад
72. Шиҳоб ибн Аббод
73. Шайбон ибн Фаррух
74. Солиҳ ибн Ҳотим
75. Солиҳ ибн Мисмор
76. Салт ибн Масъуд

77. Осим ибн Назр
78. Аббод ибн Мусо
79. Аббос ибн Абдулазим
80. Аббос ибн Валид Нарсий
81. Абдуллоҳ ибн Баррод
82. Абдуллоҳ ибн Жаъфар Бармакий
83. Абдуллоҳ ибн Саббоҳ
84. Абдуллоҳ ибн Омир ибн Зурора
85. Абдуллоҳ Доримий
86. Абдуллоҳ ибн Умар ибн Абон
87. Абдуллоҳ ибн Умар ибн Румий
88. Абдуллоҳ ибн Авн Харроз
89. Абдуллоҳ ибн Муҳаммад ибн Асмо
90. Абдуллоҳ ибн Муҳаммад Зухрий
91. Абдуллоҳ ибн Маслама Қаънабий
92. Абдуллоҳ ибн Мутиъ
93. Абдуллоҳ ибн Ҳошим
94. Абдулжаббор ибн Ало
95. Абдулҳамид ибн Баён
96. Абдурраҳмон ибн Бишр
97. Абдурраҳмон ибн Бакр ибн Рабиъ ибн Муслим
98. Абдурраҳмон ибн Саллом Жумаҳий
99. Абдулмалик ибн Шуъайб
100. Абдулворис ибн Абдусомад

101. Абд ибн Ҳумайд
102. Убайдуллоҳ Қувройирий
103. Убайдуллоҳ ибн Муҳаммад ибн Язид ибн Хунайс
104. Убайдуллоҳ ибн Муъоз
105. Убайд ибн Яъиш
106. Усмон ибн Абу Шайба
107. Уқба ибн Мукрам Амий
108. Али ибн Ҳужр
109. Абу Шаъсо Али ибн Ҳасан
110. Али ибн Ҳаким Авдий
111. Али ибн Ҳашрам
112. Али ибн Наср
113. Умар ибн Ҳафс ибн Ғиёс
114. Амр ибн Ҳаммод
115. Амр ибн Зурора
116. Амр ибн Савод
117. Амр ибн Али
118. Амр Ноқид
119. Авн ибн Салом
120. Исо ибн Ҳаммод
121. Фазл ибн Саҳл
122. Қосим ибн Закариё
123. Қутайба
124. Қатан ибн Нусайр

125. Мужоҳид ибн Мусо
126. Муҳриз ибн Авн
127. Муҳаммад ибн Аҳмад ибн Абу Халаф
128. Муҳаммад ибн Исҳоқ Соғоний
129. Муҳаммад ибн Исҳоқ Мусайябий
130. Бундор
131. Муҳаммад ибн Баккор ибн Райён
132. Муҳаммад ибн Баккор Айший
133. Муҳаммад ибн Абу Бакр Муқаддамий
134. Муҳаммад ибн Жаъфар Варконий
135. Муҳаммад ибн Ҳотим Самин
136. Муҳаммад ибн Ҳарб Нашоий
137. Муҳаммад ибн Рофиъ
138. Муҳаммад ибн Румҳ
139. Муҳаммад ибн Салама
140. Муҳаммад ибн Саҳл ибн Аскар
141. Муҳаммад ибн Абдуллоҳ ибн Қуҳзоз
142. ҳофиз Муҳаммад ибн Абдуллоҳ ибн Нумайр
143. Муҳаммад ибн Аббод
144. Муҳаммад ибн Саббоҳ Дулобий
145. Муҳаммад ибн Тариф
146. Муҳаммад ибн Абдуллоҳ Руззий
147. Муҳаммад ибн Абдулаъло
148. Муҳаммад ибн Абдурраҳмон ибн Саҳм

149. Ибн Абу Шавориб
150. Муҳаммад ибн Убайд ибн Ҳисоб
151. Муҳаммад ибн Амр Зунайж
152. Муҳаммад ибн Амр ибн Абу Раввод
153. Абу Курайб
154. Муҳаммад ибн Фараж Ҳошимий
155. Муҳаммад ибн Қудома Бухорий
156. Муҳаммад ибн Мусанна
157. Муҳаммад ибн Марзуқ Боҳилий
158. Муҳаммад ибн Мискин Ямомий
159. Муҳаммад ибн Муъоз ибн Муъоз
160. Муҳаммад ибн Маъмар Қийсий
161. Муҳаммад ибн Минҳол Зарир
162. Муҳаммад ибн Михрон
163. Муҳаммад ибн Назр ибн Мусовир
164. Муҳаммад ибн Валид Бусрий
165. Муҳаммад ибн Яҳё Қутаъий
166. Муҳаммад ибн Яҳё Марвазий Соиф
167. Муҳаммад ибн Яҳё Аданий
168. Маҳмуд ибн Ғайлон
169. Махлад ибн Холид Шаъийрий
170. Минжоб ибн Ҳорис
171. Мансур ибн Абу Музоҳим
172. Мусо ибн Қурайш Бухорий

173. Наср ибн Али
174. Ҳорун ибн Саъид
175. Ҳорун Ҳаммол
176. Ҳорун ибн Маъруф
177. Ҳудба
178. Ҳурайм ибн Абдулаъло
179. Ҳаннод
180. Ҳайсам ибн Хорижа
181. Восил ибн Абдулаъло
182. Валид ибн Шужоъ
183. Ваҳб ибн Бақийя
184. Яҳё ибн Айюб
185. Яҳё ибн Бишр
186. Яҳё ибн Ҳабиб
187. Яҳё ибн Муҳаммад ибн Муъовия Луълуъий
188. Яҳё ибн Маъийн
189. Яҳё ибн Яҳё
190. Яъқуб Даврақий
191. Юсуф ибн Ҳаммод Маъний
192. Юсуф ибн Исо Марвазий
193. Юсуф ибн Яъқуб Саффор
194. Юнус ибн Абдулаъло
195. Абул Аҳвос Муҳаммад Бағавий
196. Абул Айюб Сулаймон Ғайлоний

197. Абу Бакр Муҳаммад ибн Халлод
198. Абу Бакр Абдуллоҳ ибн Абу Шайба
199. Абу Бакр ибн Нофиъ
200. Абу Бакр ибн Абу Назр
201. Абу Бакр Муҳаммад Аъян
202. Абу Довуд Сулаймон Синжий
203. Абу Довуд Сулаймон Муборакий
204. Абу Рабиъ Заҳроний
205. Абу Зуръа
206. Абу Саъид Ашаж
207. Абу Тоҳир ибн Сарҳ
208. Абу Ғассон Молик Мисмаъий
209. Абу Қудома Сарахсий
210. Абу Комил Жаҳдарий
211. Абу Мусъаб Зухрий
212. Абу Маъмар Ҳузалий
213. Абу Маън Руқоший
214. Абу Наср Таммор
215. Абу Ҳишом Рифоъийдан ҳадис ривоят қилганлар.

Булардан қилган ривоятлари «Саҳиҳ»ларида келтириб ўтилган.

Булардан ташқари, Али ибн Жаъд, Али ибн Мадиний, Муҳаммад ибн Яҳё Зухлий каби шайхлари ҳам бор. Лекин улардан эшитган ҳадислари «Саҳиҳи Муслим»да келтирилмаган.

Ҳоким имом Муслимнинг шайхлари қаторида Абу Ғассон Молик Наҳдийни ҳам зикр қилганлар. Бироқ имом Муслим у кишидан бевосита ҳадис ривоят

қилмаганлар, Абу Ғассон билан учрашмаганлар. Чунки у киши Абу Нуъайм билан бир даврда – 219 йилда оламдан ўтганлар.

Ҳофиз Абул Қосим ибн Асокир «Тарих» китобларида имом Муслимнинг Муҳаммад ибн Холид Саксакийдан ҳам ҳадис эшитганларини қайд этадилар. Айтишларича, у киши билан ҳаж мавсумида учрашганлар. Лекин Муслим Дамашққа борганларида Муҳаммад ибн Холид Саксакийдан бошқа бир кишидангина ҳадис эшитганлар. Валлоҳу аълам!

«Машҳур даҳолар сийрати» китобидан